

culture 21

Agenda 21 for culture
Agenda 21 de la culture
Agenda 21 de la cultura

Verenigde Steden en Lokale Overheden -
Culturele Commissie

Agenda 21 van Cultuur

United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos

Ajuntament
de Barcelona

VERENIGDE STEDEN EN LOKALE OVERHEDEN -
CULTURELE COMMISSIE

Agenda 21 van Cultuur

Agenda 21 van Cultuur is het eerste document dat op internationale schaal de uitdaging aangaat om de grondslag te leggen voor een actieve rol van de steden en lokale overheden bij de bevordering van de culturele ontwikkeling.

Agenda 21 van Cultuur werd goedgekeurd door steden en lokale overheden wereldwijd die zich inzetten op het gebied van de mensenrechten, culturele diversiteit, duurzame ontwikkeling, democratie gericht op inspraak en de creatie van de juiste omstandigheden voor vrede. De goedkeuring vond op 8 mei 2004 plaats in Barcelona tijdens het IVde Forum van de Lokale Autoriteiten voor de Sociale Integratie van Porto Alegre en dat in het kader van het eerste Universeel Forum van Culturen.

Verenigde Steden en Lokale Overheden (UCLG) heeft Agenda 21 van Cultuur aangenomen als referentiedocument voor haar culturele programma's en coördineert de evolutie na die goedkeuring. De Culturele Commissie van de UCLG vormt een gelegenheid voor ontmoeting tussen steden, lokale overheden en netwerken die cultuur een centrale plaats geven in hun ontwikkelingsprocessen.

Een groeiend aantal steden en lokale overheden wereldwijd past Agenda 21 toe. De evolutie heeft de interesse van de internationale organisaties, nationale overheden en burgermaatschappij gewekt.

Vertaling: Lille Métropole en Eurométropole

Hoe kan een gemeente Agenda 21 van Cultuur invoeren?

Ongeveer 300 steden, lokale overheden en organisaties wereldwijd hebben zich aangesloten bij Agenda 21 van Cultuur. Op de websites wordt een up-to-date lijst bijgehouden.

De formele invoering van Agenda 21 van Cultuur is van groot belang: ze geeft uiting aan de verbintenis om samen met de burgers van cultuur een essentieel luik van het politieke beleid te maken en betekent een blijk van solidariteit en samenwerking met de steden en lokale overheden wereldwijd.

Op de websites is een modeldocument voor de invoering van Agenda 21 van Cultuur beschikbaar. Om ervoor te zorgen dat het overzicht van de invoeringen up-to-date blijft, wordt aan de steden en lokale overheden gevraagd om een kopie van het besluit van hun plenaire raadsvergadering te sturen naar:

- Internationaal Secretariaat van Verenigde Steden en Lokale Overheden - UCLG: info@uclg.org
- Secretariaat van de Culturele Commissie van de UCLG: agenda21cultura@bcn.cat

Er kan ook best een exemplaar van het besluit worden verzonden naar:

- Algemeen Secretariaat van de Vereniging van steden of gemeenten van uw land
- Ministerie van Cultuur van uw land

Hoe kan Agenda 21 van Cultuur in uw gemeente worden toegepast?

Agenda 21 van Cultuur biedt elke stad de kans om een culturele visie op lange termijn als ontwikkelingspijler te creëren. Het document "Tips voor de lokale toepassing van Agenda 21 van Cultuur" reikt algemene overwegingen en ideeën aan en stelt vier concrete instrumenten voor:

- Lokaal cultureel beleid
- Charter van de culturele verantwoordelijkheden en rechten
- Raad van cultuur
- Evaluatie van de culturele impact

U kunt het volledige document "Tips voor de lokale toepassing van Agenda 21 van Cultuur" downloaden op de website.

Hoe kan de Culturele Commissie van de UCLG worden bijgewoond?

Inschrijven voor de Culturele Commissie van de UCLG kan via het formulier dat u op de websites vindt of dat kan worden aangevraagd op het adres info@uclg.org

---

De inhoud van Agenda 21 van Cultuur

Agenda 21 van Cultuur omvat 67 artikelen, die zijn onderverdeeld in drie grote delen.

Het gedeelte van de "principes" (16 artikelen) licht het verband tussen cultuur en mensenrechten, diversiteit, duurzaamheid, democratie gericht op inspraak en vrede toe. Het gedeelte over de verbintenissen (29 artikelen) besteedt aandacht aan het domein van de bevoegdheden van de lokale overheden en geeft een gedetailleerde uiteenzetting over de vraag naar een centrale rol voor het culturele beleid. Het gedeelte "aanbevelingen" (22 artikelen) benadrukt het aanhoudende belang van cultuur en vraagt of de programma's, begrotingen en organisatieschema's van de verschillende bestuursniveaus (lokaal, nationaal/staat) en de internationale organisaties dat belang kunnen erkennen.

De inhoud van Agenda 21 van Cultuur kan eveneens in thema's worden opgedeeld.

Cultuur en mensenrechten

- Cultuur en menselijke ontwikkeling. De culturele diversiteit draagt bij tot een "bevredigender intellectueel, emotioneel, moreel en spiritueel leven voor iedereen".
- De culturele rechten maken integraal deel uit van de mensenrechten. "Niemand mag zich op culturele verscheidenheid beroepen om de door het internationale recht gewaarborgde mensenrechten te schenden of hun werkingssfeer te beperken."
- De werking, instrumenten en middelen waarmee de vrijheid van meningsuiting kan worden gewaarborgd.
- De uitnodiging aan uitvinders en kunstenaars om zich in de steden in te zetten voor de verbetering van het "samenleven" en de levenskwaliteit door het creatievermogen en de kritische mening van alle burgers te ontwikkelen.

Cultuur en bestuur

- De nieuwe centrale rol van cultuur in de maatschappij. Deugdelijkheid van het culturele beleid.
- De kwaliteit van de lokale ontwikkeling vereist een overlapping van het culturele beleid met de andere beleidslijnen van de overheden.
- Lokaal bestuur: een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de burgers, de burgermaatschappij en de regeringen.
- De verbetering van de evaluatietechnieken die op het gebied van cultuur worden toegepast. Systeem van culturele indicatoren.
- Het belang van netwerken en internationale samenwerking.
- De medewerking van de lokale overheden aan culturele nationale programma's en beleidslijnen.

Cultuur, duurzaamheid en regio's

- Culturele diversiteit is voor de mensheid even noodzakelijk als biodiversiteit voor de natuur.
- De diversiteit van de culturele uitdrukkingen zit vol rijkdom. Belang van een cultureel ecosysteem dat zo groot mogelijk is met een grote verscheidenheid van oorsprongen, bestanddelen en inhoud.
- Dialoog, samenleven en interculturaliteit als basisprincipes van de dynamiek van de burgerlijke relaties.
- Openbare ruimtes als culturele ruimtes.

Cultuur en sociale integratie

- De toegang tot de culturele wereld staat symbool voor alle levensfasen.
- De aanmoediging van de uitdrukkingsvaardigheden als essentieel facet van de menselijke waardigheid en sociale integratie door discriminatie op basis van geslacht, afkomst, armoede of een andere reden te bestrijden.
- De uitbreiding van het publiek en hun volledige medewerking aan het culturele leven, elementen van het burgerschap.

Cultuur en economie

- De erkenning van de economische dimensie van cultuur. Belang van cultuur als factor voor het ontstaan van rijkdom en economische ontwikkeling.
- De financiering van de cultuur via diverse bronnen zoals subsidies, durfkapitaalfondsen, microkredieten en fiscale stimuleringsmaatregelen.
- De strategische rol van de culturele bedrijven en lokale media, die mee de lokale identiteit smeden, creatieve continuïteit mogelijk maken en werkgelegenheid creëren.
- De relaties tussen de culturele voorzieningen en de organen die op het gebied van de kennis actief zijn.
- Respect voor en garantie van de rechten van ontwerpers en kunstenaars evenals hun correcte vergoeding.

De website **www.agenda21culture.net** bevat een overzicht van alle informatiebronnen, waaronder de vertaling in meerdere talen, artikelen, publicaties, congressen en nieuwsberichten.

AGENDA 21 VAN CULTUUR

Een verbintenis van de steden en lokale overheden ten voordele van culturele ontwikkeling

Wij, steden en lokale overheden wereldwijd, zijn betrokken bij de verdediging van de mensenrechten, culturele diversiteit, duurzame ontwikkeling, democratie gericht op inspraak en de invoering van omstandigheden die bevorderlijk zijn voor de vrede. Wij hebben ons op 7 en 8 mei 2004 tijdens het IVde Forum van de Lokale Autoriteiten voor Sociale Integratie van Porto Alegre verenigd in het kader van het Universeel Forum van Culturen – Barcelona 2004. Wij voeren Agenda 21 van Cultuur in als referentiedocument voor ons cultureel overheidsbeleid en als bijdrage aan de culturele ontwikkeling van de Mensheid.

I. Principes

1. Culturele diversiteit is het belangrijkste erfgoed van de Mensheid. Ze is het resultaat van duizenden jaren geschiedenis en van de collectieve bijdrage van alle volkeren door hun talen, ideeën, technieken, gewoonten en creaties. De cultuur neemt verschillende vormen aan die altijd al ontstaan in een dynamische relatie tussen samenlevingen en regio's. Culturele diversiteit draagt bij tot een "bevredigender intellectueel, emotioneel, moreel en spiritueel leven voor iedereen" (artikel 3 van de Universele verklaring betreffende culturele diversiteit van Unesco) en vormt een van de essentiële elementen van de transformatie van de stedelijke en sociale situatie.
2. Er bestaan sterke politieke overeenkomsten tussen de culturele en de ecologische kwesties door het feit dat cultuur en milieu voor de hele mensheid een gemeenschappelijk goed zijn. Milieubewust gedrag groeit vanuit de vaststelling van een economische ontwikkelingswijze die bovenmatig gebruikmaakt van de natuurlijke bronnen van de mensheid en de gemeenschappelijke goederen van iedereen. In Rio de Janeiro (1992), Aalborg (1994) en Johannesburg (2002) werd de weg voorbereid van een evolutie die een van de grootste uitdagingen van de mensheid wil aanpakken: duurzame ontwikkeling die milieuvriendelijk is. Talloze elementen tonen aan dat de culturele diversiteit vandaag overal ter wereld in gevaar is door een mondialisering die uitsluit en streeft naar eenvormigheid. Unesco stelt: "Als bron van uitwisseling, vernieuwing en creativiteit is culturele diversiteit voor de mensheid even noodzakelijk als biodiversiteit voor de natuur" (artikel 1 van de Universele verklaring betreffende culturele diversiteit van Unesco).
3. De lokale overheden erkennen dat de culturele rechten integraal deel uitmaken van de mensenrechten. Hun belangrijkste referentiedocumenten zijn de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948), het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (1966) en de Universele verklaring betreffende culturele diversiteit van Unesco (2001). De lokale overheden bevestigen in overeenstemming met die documenten dat de culturele vrijheid van individuele personen en groepen een essentiële voorwaarde voor een democratie is. Niemand mag zich op culturele verscheidenheid beroepen om de door het internationale recht gewaarborgde mensenrechten te schenden of hun werkingsfeer te beperken.
4. De lokale overheden manifesteren zich als belangrijke wereldwijde betrokkenen bij de verdediging en bevordering van de mensenrechten. Ze zijn de spreekbuis van de burgers wereldwijd en stellen zich op als verdedigers van democratische internationale systemen en instellingen. De lokale overheden vormen netwerken die hun praktijken en ervaringen uitwisselen en hun acties op elkaar afstemmen.

-
5. Culturele ontwikkeling berust op de talrijkheid van de sociale spelers. Goed bestuur is vooral gebaseerd op de transparantie van de informatie en op de medewerking van de burgers bij de uitwerking van het culturele beleid en dat zowel voor wat betreft de processen voor besluitvorming als voor de evaluatie van de programma's en projecten.
  6. De onvermijdelijke nood aan omstandigheden die vrede bevorderen, moet centraal staan in elk beleid voor culturele ontwikkeling. Oorlog, terrorisme, onderdrukking en discriminatie zijn uitingen van onverdraagzaamheid die moeten worden veroordeeld en beëindigd.
  7. De steden en lokale regio's zijn een exclusief kader voor een culturele structuur die voortdurend evolueert en vormen ruimtes van creatieve diversiteit waar dankzij de invloed van de verschillen (afkomst, mening, leeftijd, geslacht, ras en sociale stand) een integrale persoonlijke ontplooiing mogelijk is. De dialoog tussen identiteit en diversiteit, tussen individu en gemeenschap, is nodig voor zowel de opbouw van een wereldwijd cultureel burgerschap als het voortbestaan van de taalkundige diversiteit en de volledige ontwikkeling van de culturen.
  8. Het samenleven in de steden impliceert een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de burgers, de productieve bevolking en de lokale overheden. De wettelijke of reglementaire instrumenten zijn fundamenteel, maar kunnen niet de enige motor van het "samenleven" in de steden zijn. Zoals artikel 29 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens stelt: "Een ieder heeft plichten jegens de gemeenschap, zonder welke de vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid niet mogelijk is."
  9. Het tastbare en ontastbare culturele erfgoed is de getuigenis van de menselijke creativiteit en de basis van de identiteit van de volkeren. Het culturele leven omvat de bescherming en opwaardering van de tradities van de volkeren en tegelijkertijd de creatie en innovatie in de eigen uitdrukkingsvormen van iedereen. Daardoor is het tegengesteld aan elke wil om strenge culturele modellen op te leggen.
  10. De bevestiging van de culturen en het geheel van beleidslijnen die worden ingezet vanwege hun erkenning en haalbaarheid vormen een essentiële factor van de duurzame ontwikkeling van de steden en regio's op menselijk, economisch, politiek en sociaal vlak. Het centrale karakter van het cultureel overheidsbeleid vormt een vereiste voor de hedendaagse samenlevingen. De kwaliteit van de lokale ontwikkeling vereist de overlapping van het cultuurbeleid met de rest van het overheidsbeleid (sociaal, economisch, educatief, ecologisch en stedenbouwkundig).
  11. Het cultuurbeleid moet een evenwicht vinden tussen de overheids- en privébelangen en tussen de openbare bestemming van cultuur en de institutionalisering ervan. Een grenzeloze institutionalisering of een bovenmatig overwicht van de markt als unieke besluitvormer voor de toekenning van de culturele middelen houdt risico's in en vormt een hindernis voor de dynamische ontwikkeling van de culturele systemen. Het onafhankelijke initiatief van de burgers op individuele basis of collectief in verenigingen of sociale bewegingen is de grondslag van culturele vrijheid.
  12. Een correcte evaluatie van alle bijdragen van de creatie en verspreiding van culturele goederen – amateuristische of professionele, ambachtelijke of industriële, individuele of collectieve – wordt in de moderne wereld een doorslaggevende factor voor de emancipatie en garantie van diversiteit en wordt bijgevolg ook een verwerving van het democratische recht van de volkeren om hun identiteit in de relaties tussen culturen te bevestigen. Daarom mogen culturele goederen en diensten "als drijvende krachten voor identiteit, waarden en betekenis, niet gewoon als producten of verbruiksgoederen worden behandeld", zoals artikel 8 van de Universele verklaring betreffende culturele diversiteit van Unesco beschrijft. Het is nodig dat wordt benadrukt welk belang cultuur heeft als factor voor het ontstaan van rijkdom en economische ontwikkeling.

-
13. De toegang tot de culturele en symbolische wereld op elk moment in het leven, van de kindertijd tot de ouderdom, vormt een essentiële factor voor het ontstaan van een gevoel van menselijkheid en een uitdrukkingsvermogen, maar ook voor een harmonieuze co-existentie en de opbouw van burgerschap. De culturele identiteit van elk individu is een realiteit die voortdurend verandert.
  14. Het betreft een actie van culturele aard wanneer de burgers zich de informatie eigen maken en die omzetten in kennis. De toegang zonder onderscheid tot de technologische, uitdrukkings- en communicatiemiddelen evenals de uitbouw van horizontale netwerken versterken en voeden de dynamiek van de lokale culturen. Ze verrijken eveneens het collectieve erfgoed van een op kennis gestoelde maatschappij.
  15. Het werk is een van de belangrijkste ruimtes van de menselijke creativiteit. De culturele dimensie daarvan moet worden erkend en uitgewerkt. De organisatie van het werk en de betrokkenheid van de bedrijven in de stad of regio moeten respect tonen voor die dimensie als een van de fundamentele elementen van de menselijke waardigheid en duurzame ontwikkeling.
  16. De openbare ruimtes zijn collectieve goederen die aan alle burgers toebehoren. Geen enkele persoon of groep kan het vrije gebruik ervan worden ontzegd zolang de toepasselijke regels van elke stad worden nageleefd.

II. Verbintenissen

17. Een beleid invoeren dat culturele diversiteit stimuleert, dus dat de verscheidenheid van het aanbod garandeert, dat de aanwezigheid van alle culturen (en in het bijzonder de culturen die in de minderheid of benadeeld zijn) in de middelen voor communicatie en verspreiding bevordert, dat gezamenlijke productie en uitwisselingen aanmoedigt maar dat tegelijkertijd dominantie posities weert.
18. Met allerlei middelen en instrumenten de kwaliteit en ontwikkeling van culturele goederen en diensten steunen en bevorderen, waarbij ze tegelijkertijd toegankelijk worden gemaakt voor iedereen en de ontplooiing van het creatievermogen van iedereen mogelijk wordt gemaakt. Zorgen voor de ondersteuning en bevordering van de rijkdom van de taalkundige diversiteit, het respect voor het artistieke verlangen, het streven naar en experimenteren met nieuwe uitdrukkingsvormen aan de hand van nieuwe talen, het herschrijven van en de wisselwerking tussen de tradities, de invoering van technieken voor cultureel beheer die de nieuwe culturele stromingen en de nieuwe artistieke talenten kunnen opsporen zodat die de middelen krijgen om hun volle capaciteit te benutten. De lokale overheden verklaren dat ze zich inzetten voor de samenstelling en uitbreiding van het publiek en voor een volledige deelname aan het culturele leven. Ze zien daarin elementen van volwaardig burgerschap.
19. Instrumenten invoeren die geschikt zijn om de democratische medewerking van de burgers aan de uitwerking, toepassing en evaluatie van het culturele overheidsbeleid te garanderen.
20. De overheidsfinanciering van cultuur via de nodige instrumenten garanderen. Dat kan in de vorm van directe financiering van programma's en overheidsdiensten, maar ook via subsidies of recentere voorzieningen zoals microkredieten, durfkapitaalfondsen, ... ter ondersteuning van onafhankelijke of particuliere initiatieven. Op dezelfde manier kan ook worden nagedacht over de invoering van juridische systemen ter bevordering van fiscale stimuleringsmaatregelen voor de bedrijven die investeren in cultuur, zonder daarbij het openbare belang uit het oog te verliezen.

-
21. Ruimtes scheppen voor dialoog tussen de verschillende spirituele en religieuze groepen die op het lokale grondgebied vertegenwoordigd zijn en tussen die groepen en de overheden om zo de vrijheid van meningsuiting voor iedereen en een harmonieuze co-existentie te garanderen.
  22. Het uitdrukkingsvermogen als essentieel aspect van de menselijke waardigheid en sociale integratie aanmoedigen door vooral te strijden tegen discriminatie op basis van geslacht, leeftijd, ras, handicap, armoede of een andere reden die een volledige uitoefening van de vrijheden in de weg staat. De strijd tegen uitsluiting is een strijd om de waardigheid van iedereen.
  23. Het voortbestaan en de ontwikkeling bevorderen van authentieke lokale culturen die een historische en interactieve relatie met de regio hebben.
  24. De uitdrukking en actieve betrokkenheid garanderen van personen met een cultuur die voortvloeit uit immigratie of zijn oorsprong kent in andere regio's. Tegelijkertijd spannen de lokale overheden zich in om de nodige middelen in te zetten zodat immigranten toegang krijgen tot de cultuur van de gemeenschap waarin ze worden opgenomen en zodat zij daar actief aan kunnen deelnemen. Die wederkerige verbintenis legt de grondslag voor de evoluties van het samenleven en de interculturaliteit die in werkelijkheid mee de identiteit van elke stad hebben gesmeed.
  25. De invoering aanmoedigen van methodes voor de "beoordeling van de culturele impact" die zonder enige afwijking een onderzoek mogelijk maken van de privé- en overheidsinitiatieven die aanzienlijke veranderingen in het culturele leven van de steden met zich meebrengen.
  26. In de programma's voor stedenbouwkundige inrichting en ruimtelijke ordening en in de stadsplannen rekening houden met de culturele parameters door wetten, normen en voorschriften op te stellen die nodig zijn voor de bescherming van het lokale culturele erfgoed en de tradities die vorige generaties ons hebben nagelaten.
  27. De inrichting van openbare ruimtes in de steden bevorderen en het gebruik ervan als culturele plaatsen voor omgang en samenleving aanmoedigen. Een gevoel voor de esthetische kant van de openbare ruimtes en collectieve voorzieningen bevorderen.
  28. Acties invoeren die gericht zijn op een decentralisatie van het beleid en de middelen voor het culturele domein door de creatieve originaliteit van de zogenaamde voorsteden centraal te stellen, de kwetsbare sociale zones te steunen, en het principe van het recht op cultuur en kennis voor alle burgers te verdedigen zonder op om het even welke manier te discrimineren. Die vastberadenheid mag de centrale overheden niet ontslaan van hun verantwoordelijkheden, vooral op het gebied van alles wat met de noodzakelijke financiering van elk decentralisatieproject te maken heeft.
  29. In het bijzonder stimuleren dat de culturele beleidslijnen van de lokale overheden van eenzelfde regio op elkaar worden afgestemd in het kader van een dialoog die de identiteit van iedereen, hun bijdrage aan het geheel en de efficiëntie van de diensten ter beschikking van de burgers naar voren brengt.
  30. De strategische rol van de culturele ondernemingen en lokale media vergroten omdat zij bijdragen tot de lokale identiteit, de continuïteit van de creatie en het ontstaan van werkgelegenheid.
  31. De socialisatie en toegang tot de numerieke kant van de projecten en het lokale of universele culturele erfgoed bevorderen. De informatie- en communicatietechnologieën moeten worden ingezet als middelen waarmee de culturele kennis binnen handbereik van alle burgers kan worden gebracht.
  32. Beleidslijnen invoeren die gericht zijn op de openstelling van openbare media op lokaal niveau en op hun ontwikkeling in overeenstemming met de collectieve belangen en de principes van pluraliteit, transparantie en verantwoordelijkheid.

-
33. De werkwijzen, instrumenten en middelen maken waarmee de vrijheid van meningsuiting kan worden gewaarborgd.
  34. De morele rechten van ontwerpers en kunstenaars respecteren en waarborgen, evenals hun correcte vergoeding.
  35. De uitvinders en kunstenaars vragen om zich in de steden en regio's in te zetten voor de herkenning van de problemen en conflicten van onze samenleving en voor een verbetering van het "samenleven" en de levenskwaliteit door het creatievermogen en de kritische mening van alle burgers te ontwikkelen, met name wanneer het gaat om een aanpak van de grote inzet van de steden.
  36. Beleidslijnen invoeren en investeringen realiseren die het lezen en verspreiden van boeken evenals de toegang van alle burgers tot de internationale en lokale literaire productie aanmoedigen.
  37. Het openbare en collectieve karakter van cultuur stimuleren door het contact tussen de verschillende publieken in de stad te vergroten tijdens evenementen die de gezelligheid kunnen bevorderen: podiumkunsten, filmvoorstellingen, feesten, enz.
  38. De installatie van organen voor coördinatie tussen het cultuur- en onderwijsbeleid bevorderen. De ontplooiing van de creativiteit en menselijkheid evenals de band tussen het culturele leven van de regio en het onderwijssysteem aanmoedigen.
  39. Gehandicapten de garantie geven dat ze kunnen genieten van de culturele goederen en diensten door voor hen de toegang tot culturele voorzieningen en activiteiten te vergemakkelijken.
  40. De relaties bevorderen tussen de culturele voorzieningen en de verenigingen die zich inzetten voor de verspreiding of vergroting van de kennis, de universiteiten, de onderzoekscentra en de bedrijven die toonaangevend zijn op het gebied van onderzoek.
  41. De programma's voor de verspreiding van de wetenschappelijke cultuur en technologie onder alle burgers aanmoedigen door te wijzen op het feit dat de mogelijke toepassingen van de nieuwe wetenschappelijke kennis ethische, sociale, economische en politieke problemen met zich meebrengen die iedereen aanbelangen.
  42. Juridische instrumenten en acties ter bescherming van het culturele erfgoed invoeren via inventarissen, registers, catalogi en alle soorten activiteiten voor promotie en verspreiding, zoals tentoonstellingen, musea, routes, enz.
  43. Zorgen voor de bescherming, opwaardering en verspreiding van het documentaire erfgoed dat werd samengebracht in de context van de lokale/regionale openbare kring, op initiatief daarvan of in samenwerking met privé- of openbare lichamen. Dat kan door de creatie van speciaal daarvoor bedoelde gemeentelijke en regionale systemen.
  44. Inspanningen leveren om de onbelemmerde ontdekking van het culturele erfgoed door de inwoners van alle regio's ter wereld te stimuleren. Op die manier in samenwerking met professionals uit de sector een vorm van toerisme uitwerken die eerbied toont voor de culturen en tradities van de bezochte plaatsen en regio's.
  45. Beleidslijnen uitwerken en invoeren voor een bevordering van de multilaterale processen die gebaseerd zijn op het reciprociteitsbeginsel. De internationale culturele samenwerking vormt een noodzakelijk instrument voor de opbouw van een saamhorige menselijke gemeenschap dat het vrije verkeer van kunstenaars en culturele spelers kan stimuleren, vooral over de noord-zuidgrens. Die samenwerking levert ook een essentiële bijdrage aan de dialoog tussen de volkeren, aan het herstel van het verstoorde evenwicht ten gevolge van het kolonialisme en aan de interregionale integratie.

III. Aanbevelingen

VOOR DE LOKALE OVERHEDEN

46. Alle lokale overheden vragen om dit document ter goedkeuring voor te leggen tijdens gemeentelijke en gewestelijke vergaderingen en om een breder debat te starten met de lokale gemeenschap.
47. Cultuur centraal stellen in elk lokaal beleid door in elke stad of regio de opstelling van een Agenda 21 van Cultuur aan te moedigen en dat in nauwe samenhang met de processen voor burgerinspraak en strategische planning.
48. Voorstellen doen voor overleg over de technieken voor cultureel beheer met de andere institutionele niveaus, waarbij het subsidiariteitsbeginsel wordt gerespecteerd.
49. Tegen 2006 een systeem met culturele indicatoren voorstellen dat informatie levert over de vooruitgang die wordt gemaakt met de invoering van deze Agenda 21 van Cultuur op basis van algemene beoordelingsmethodes zodat een vergelijkende controle wordt vergemakkelijkt.

VOOR DE OVERHEDEN VAN DE STATEN EN LANDEN

50. Instrumenten voor overheidstussenkomsten op cultureel vlak invoeren en daarbij rekening houden met de toenemende behoeften van de burgers op dat gebied, de ontoereikendheid van de programma's en middelen die daar momenteel voor worden gebruikt en het belang van een decentralisatie van de regio in de budgettaire verdelingen. Streven naar een ratio van minstens 1% van het nationale budget om te besteden aan cultuur.
51. Technieken ontwikkelen voor de raadpleging van en het overleg met de lokale overheden, hetzij rechtstreeks of via hun netwerken en federaties, voor de uitwerking van nieuwe wetten, nieuwe voorschriften en nieuwe financieringswijzen op het gebied van cultuur.
52. Vermijden dat commerciële overeenkomsten worden gesloten die de vrije ontwikkeling van cultuur en de uitwisseling van culturele goederen en diensten op één lijn zouden stellen.
53. Juridische bepalingen goedkeuren waarmee concentraties van bedrijven in de cultuur- en communicatiesectoren worden vermeden. Samenwerkingen met de lokale en regionale lichamen bevorderen, vooral op het gebied van de productie.
54. Maatregelen invoeren om de illegale handel in goederen die deel uitmaken van het historische erfgoed van andere volkeren te vermijden. Ervoor zorgen dat de oorsprong van die goederen wordt vermeld wanneer ze in andere regio's worden tentoongesteld.
55. Op landelijk of staatsniveau de internationale overeenkomsten rond culturele diversiteit toepassen en in het bijzonder de Universele verklaring betreffende culturele diversiteit van Unesco die tijdens de 31ste Algemene Conferentie in november 2001 werd goedgekeurd evenals het Actieplan over het cultuurbeleid ten dienste van de ontwikkeling dat tijdens de Intergouvernementele Conferentie van Stockholm in 1998 werd overeengekomen.

VOOR DE INTERNATIONALE ORGANISATIES

ORGANISATIES VAN STEDEN

56. Voor de internationale organisatie 'Verenigde Steden en Lokale Overheden': deze Agenda 21 van Cultuur invoeren als referentiedocument voor de cultuurprogramma's en na goedkeuring van deze Agenda de rol van coördinator van die processen vervullen.

-
57. Voor de continentale netwerken van steden en lokale overheden (in het bijzonder degene die deze Agenda 21 hebben gelanceerd, namelijk Interlocal, Eurocités, Sigma en Mercociudades): dit document beschouwen als integraal deel van hun programma's voor technische en politieke acties.

AGÈNCIES I PROGRAMES DE NACIONS UNIDES

58. Voor Unesco: deze Agenda 21 van Cultuur erkennen als referentiedocument voor de voorbereidingswerkzaamheden voor het internationale juridische instrument of de "Conventie over culturele verscheidenheid", gepland in 2005.
59. Voor Unesco: de steden erkennen als regio's waar de principes van culturele diversiteit worden toegepast, vooral voor alles wat te maken heeft met "samenleven", democratie en inspraak, en technieken voor inspraak van de lokale overheden in hun programma's uitwerken.
60. Voor het VN-Ontwikkelingsprogramma (UNDP): de analyses rond cultuur en ontwikkeling uitdiepen en culturele indicatoren opnemen in de berekeningen van de index van de menselijke ontwikkeling (HDI).
61. Voor het Ministerie van economische en sociale zaken, Afdeling Duurzame Ontwikkeling, als verantwoordelijke voor de naleving van Agenda 21 van Cultuur: voor de duurzaamheid een culturele dimensie ontwikkelen door de principes en verbintenissen van deze Agenda 21 van Cultuur na te leven.
62. Voor de Verenigde Naties — Habitat: dit document beschouwen als basis voor de bewustwording rond het belang van de culturele dimensie van het stedelijk beleid.
63. Voor het VN-comité voor economische, sociale en culturele rechten: de stedelijke dimensie integreren in de analyses van de relaties tussen de culturele rechten en de andere mensenrechten.

INTERGOUVERNEMENTELE EN SUPRANATIONALE ORGANISATIES

64. Voor de Wereldhandelsorganisatie: de culturele goederen en diensten niet meer opnemen in de onderhandelingsprocessen. De uitwisseling van culturele goederen en diensten moet worden geregeld door een nieuw internationaal juridisch instrument zoals de "Conventie over culturele verscheidenheid", gepland in 2005.
65. Voor de continentale organisaties (Europese Unie, Mercosur, Afrikaanse Unie, Associatie van Zuidoost-Aziatische staten): cultuur laten fungeren als centrale pijler van hun structuur. In het kader van de naleving van de nationale bevoegdheden en het subsidiariteitsbeginsel is een continentaal cultuurbeleid gebaseerd op het principe van de legitimiteit van de overheidstussenkomsten in de cultuur, op diversiteit, inspraak, democratie en samenwerken in een netwerk nodig.
66. Voor de multilaterale lichamen samengesteld op basis van culturele overeenkomsten (zoals de Raad van Europa, de Arabische Liga, de Organisatie van Ibero-Amerikaanse landen, de Organisation Internationale de la Francophonie, de Commonwealth, de Gemeenschap van Portugeessprekende Landen, de Latijnse Unie): uitwisselingen en gemeenschappelijke projecten stimuleren waarmee een beter begrip tussen de beschavingen onderling mogelijk wordt en wederzijdse kennis en wederzijds vertrouwen worden bevorderd, want die leggen de grondslag voor vrede.
67. Voor het International Network on Cultural Policy (regeringen en ministers van cultuur) en het International Network for Cultural Diversity (verenigingen van kunstenaars): de steden beschouwen als de plaatsen waar culturele diversiteit per definitie tot uiting komt, technieken voor inspraak van de lokale overheden in hun werkzaamheden uitwerken en de principes van deze Agenda 21 van Cultuur integreren in hun werkplannen.

Culturele Commissie – Verenigde Steden en Lokale Overheden - UCLG
Committee on culture – United Cities and Local Governments – UCLG
Commission de culture – Cités et Gouvernements Locaux Unis – CGLU
Comisión de cultura – Ciudades y Gobiernos Locales Unidos – CGLU

<http://www.agenda21culture.net>
<http://www.cities-localgovernments.org>
agenda21cultura@bcn.cat
info@ucig.org

De agenda 21 van cultuur is beschikbaar in het engels, frans, spaans, albanees, duits, arabisch, baskisch, bulgaars, catalaans, galicisch, italiaans, japanees, nederlands, perzisch, pools, portugees, russisch, servisch, zweeds, turks en Oekraïens. Betrokken in de culturele en taalkundige diversiteit, de culturele commissie stimuleert.

The Agenda 21 for culture is available in English, French, Spanish, Albanese, Arabic, Basque, Bulgarian, Catalan, Dutch, Galician, German, Italian, Japanese, Persian, Polish, Portuguese, Russian, Serbian, Swedish, Turkish and Ukrainian. Committed to cultural and linguistic diversity, the Committee on culture encourages its translation into more languages.

L'Agenda 21 de la culture est disponible en anglais, français, espagnol, albanais, allemand, arabe, basque, bulgare, catalan, galicien, italien, japonais, néerlandais, persan, polonais, portugais, russe, serbe, suédois, turc et ukrainien. Engagée à la diversité culturelle et linguistique, la Commission de culture encourage sa traduction dans d'autres langues.

La Agenda 21 de la cultura está disponible en inglés, francés, español, albanés, alemán, árabe, búlgaro, catalán, euskera, gallego, italiano, neerlandés, japonés, persa, polaco, portugués, ruso, serbio, sueco, turco y ucraniano. Comprometida con la diversidad cultural y lingüística, la Comisión de cultura anima a su traducción a otras lenguas.

Edited: 12 December 2012

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

carrer Avinyó, 15
E-08002 Barcelona
Espanya

Tel: +34 93 342 87 50
Fax: +34 93 342 87 60
info@cities-localgovernments.org
www.cities-localgovernments.org

**Ajuntament de Barcelona -
Institut de Cultura**

Palau de la Virreina - la Rambla 99
E-08002 Barcelona
Espanya

Tel: +34 933 161 000
Fax: +34 933 161 020
agenda21cultura@bcn.cat
www.bcn.cat/cultura

www.agenda21culture.net

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

**Ajuntament
de Barcelona**